

Uppsala kommuns funktionsrättsråd
Minnesanteckningar

Minnesanteckningar Uppsala kommuns funktionsrättsråd

Datum: 31 maj 2024

Tid: 9–12

Lokal: Kommunstyrelsesalen

Närvarande

Ledamöter

Eva Christiernin (KS), ordförande

Fredrik Larsson (Funktionsrätt Uppsala kommun), vice ordförande

Astrid Mäkitalo (Riksförbundet Hjärt-Lung Uppsala), *deltar på distans*

Nina Mohss (HRF Uppsala Knivsta), *deltar på distans*

Sofie Sander (Autism Uppsala län)

Kerstin Angeldahl (Stroke länsföreningen Uppsala), *deltar på distans*

Marielle Sandstedt (Reumatikerdistriktet Uppsala län), *deltar på distans*

Catarina Bernet (FUB Uppsala Knivsta)

Måns Högström (Attention Uppsala)

Hans Richter (Neuro Uppsala Knivsta)

Asal Gohari (KS), *deltar på distans punkt 1-4*

Jonas Petersson (KS)

Jennie Claesson (UBN), *deltar på distans*

Marianne Löfqvist (GSN)

Torkel Kjösnes (IFN)

Cecilia Forss (ÄLN)

Kjell Haglund (PBN)

Sofia Andersson (SCN) , *deltar på distans punkt 4-9*

Övriga deltagare

Nina Klinge-Nygård utvecklingsledare, *deltar på distans punkt 1-4* och Malin Adner, nämndsekreterare, kommunledningskontoret Uppsala kommun.

Jeanette Nordin brukarombud, Heléne Stenlund äldreombudsman och Lena Sjöman strateg.

Michael Jestin, ombudsman, Funktionsrätt Uppsala kommun.

Kenny Jansson, strateg, Malin Anger, strateg, Sofia Wikström, utvecklingsledare, Mona Fröjberg utvecklingsledare, Kim Markström, förändringsledare, Charlotte Albinsson, biståndshandläggare, Mats Jansson utvecklingsledare.

Föredragningslista

1. Mötet öppnas

Ordförande Eva Christiernin (S) öppnar mötet

2. Val av justeringsperson samt datum för justering

Uppsala kommuns funktionsrättsråd beslutar

- **att** utse Fredrik Larsson till att tillsammans med ordföranden justera dagens minnesanteckningar

3. Fastställande av föredragningslista

Uppsala kommuns funktionsrättsråd beslutar

- **att** fastställa den utsända föredragningslistan

4. Tema: Att åldras med funktionsnedsättning

4.1 Vård- och omsorgsförvaltningen presenterar hur den arbetar med temat att åldras med funktionsnedsättning.

Äldrevänlig kommun

Kenny Jansson, strateg presenterar Uppsala som en äldrevänlig kommun. En utmaning för kommunen är den ökade medellivslängden i Sverige vilket innebär att kommunen behöver anpassa sitt arbete efter denna verklighet.

Vad innebär en äldrevänlig kommun, år 2010 etablerade Världshälsoorganisationen (WHO) ett globalt nätverk, Global Network for Age-friendly Cities and Communities (GNAFCC). Målet med detta nätverk är att utveckla samhällen för att bättre möta behoven hos en åldrande befolkning. På initiativ av Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd (UPS) anslöt sig Uppsala kommun till detta nätverk år 2016.

Uppsala strävar efter att vara en äldrevänlig kommun, styrd av ett specifikt program och en handlingsplan för detta ändamål. Detta arbete syftar till att göra kommunen mer tillgänglig och anpassad för äldre. Programansvarig är äldrenämnden, och för närvarande pågår en revideringsprocess för att förbättra och uppdatera insatserna. För att uppnå målet om en äldrevänlig kommun är samarbete avgörande, och hela samhället behöver vara delaktigt i denna strävan.

Exempel på projekt som kommunen har genomfört:

- Projekt för mer jämlik livsmiljö ett samarbetsprojekt mellan KTH, Uppsala kommun, Funktionsrätt Uppsala Län och Funktionsrätt Uppsala kommun.
- Mötesbänkar, 19 april invigdes kommunens fem mötesbänkar. Utplacerade på olika platser i kommunen.
- Uppsala Summer Zone med gratis aktiviteter för alla åldrar hela sommaren.

Hemtjänst

Sofia Wikström, utvecklingsledare, ordinärt boende o hemtjänst informerar om hemtjänsten i Uppsala kommuns egen regi. Hemtjänsten har 18 olika hemtjänstområden. Hemtjänsten är en stor organisation som också förändras varje vecka med nya brukare och det skapar utmaningar med att få en helhet om olika funktionsnedsättningar och diagnoser.

Hemtjänsten riktar sig till en bred målgrupp utan indelning efter behov eller funktionsnedsättningar. Målsättningen för hemtjänsten innefattar:

- Individanpassade insatser
- Hög brukardelaktighet i planeringen av beviljade insatser
- Upprättande av en genomförandeplan
- Hög personalkontinuitet

Vid behov arbetar hemtjänsten i tvärprofessionella team med rätt kompetenser, vilket inkluderar brukaren, anhöriga och sjukvården.

Hemtjänsten står inför flera utmaningar, bland annat att hitta personal med rätt kompetens samt hantera den demografiska utvecklingen som bidrar till ett ökat tryck på tjänsten.

Särskilt boende

Mona Fröjberg utvecklingsledare, informerar om särskilt boende. Avdelningen särskilt boende ansvarar idag för 23 särskilda vård- och omsorgsboenden. Vård- och omsorgsboende beviljas individer som har ett stort och långvarigt behov av vård och omsorg. På boendet anordnar kommunen vård och omsorg dygnet runt.

I kommunens verksamheter arbetar man i tvärprofessionella team som inkluderar vårdbiträden, arbetsterapeuter, fysioterapeuter, undersköterskor, verksamhetschefer och servicebiträden. Målsättningen är att arbeta med individen i fokus, säkerställa hög brukardelaktighet och upprätthålla hög personalkontinuitet. Vid behov får personalen kompetensutveckling.

Inom särskilt boende arbetar kommunen för att skapa en meningsfull tillvaro. Utöver individuella aktiviteter erbjuds gemensamma evenemang på alla 23 särskilda boenden, såsom konserter, yoga och gemensamma cykelturer. Dessa aktiviteter bidrar till en rikare och mer engagerande vardag för brukarna.

Avdelningen särskilt boende har ett samfinansierat projekt med vård- och omsorgsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen, Projekt Unga i vården. Projektet syftar till att väcka intresse för ungdomar att arbeta inom vård och omsorg.

Träffpunkter

Malin Anger, strateg, informerar om träffpunkterna som är en del av Uppsala kommuns öppna insatser. Träffpunkter finns både inom äldrenämndens ansvar och omsorgsnämndens ansvar. Träffpunkterna inom äldrenämndens regi är för 65 år och äldre. Träffpunkterna inom omsorgsnämndens regi är för socialpsykiatri och LSS.

Syftet med träffpunkterna är att skapa ett socialt sammanhang och erbjuda hälsofrämjande verksamheter. Målet är att besökarna ska kunna påverka sin hälsa och välbefinnande, både fysiskt, psykiskt och socialt.

Kommunen har 16 träffpunkter och 2023 hade dessa 142 000 besök. Tillgänglighet och gott bemötande är centrala för delaktighet, och det pågår ständiga förbättringar för att möta behoven hos personer som besöker träffpunkterna.

Aktiviteter som erbjuds inkluderar konserter, yoga och cykelturer, samt individuella aktiviteter för en meningsfull tillvaro.

Några exempel på verksamheter:

- **Kålan** ordnar träffar med fritidsaktiviteter för dig som är vuxen och har ett LSS-beslut i Uppsala kommun. Alla är välkomna, oavsett utförare av boende eller daglig verksamhet.
- **Musikpuben** - Arrangeras tio gånger om året. Riktas till personer med ett beslut enligt LSS välkommen att lyssna på konserter, dansa, fika och umgås.
- **Gudrun** – Erbjuder social gemenskap och aktiviteter. Verksamheten riktar sig till personer som har fyllt 65 och tidigare haft ett beslut om daglig verksamhet. Här anordnas bland annat kreativa och kulturella aktiviteter.

Digital delaktighet

Kim Markström, förändringsledare informerar om digital delaktighet och vikten av att alla känner delaktighet.

Det är viktigt både för samhället och individen att känna digital delaktighet och ha möjlighet att ta del av viktiga samhällsfunktioner. Digitalt utanförskap kan leda till allvarliga konsekvenser, såsom bristande tillgång till information och socialt utanförskap.

För att kunna förbättra tillgången till tjänster, är målet att ställa om och använda digitala funktioner i första hand, men erbjuda fysiska alternativ där det är nödvändigt.

Kommunen har tagit flera initiativ för att underlätta denna omställning:

- **Uppsala.se**: En central plats för kommunal information och tjänster.
- **Digitala visningslägenheter**: Erbjuder digitalt stöd som underlättar vardagen, med fysiska alternativ tillgängliga.

- **Funk-IT:** Ett stödprogram som hjälper till med praktiska uppgifter, som att köpa bussbiljett.

För att lyckas med denna omställning behöver hela kommunen arbeta tillsammans. Medborgarnas engagemang och hjälp är avgörande för att alla ska kunna ta del av de digitala lösningarna och för att minska digitalt utanförskap.

4.2 Reflektion och diskussion kring förutsättningar för att åldras med funktionsnedsättning

Rådet reflekterar och diskuterar efter vård- och omsorgsförvaltningens presentation. Diskussionen handlar bland annat om:

- **Terapidjur och allergier:** Tillgången på terapidjur i kommunens verksamheter är begränsat. För närvarande finns inga terapihundar, men situationen utvärderas kontinuerligt. Vid allergi föreslås utomhusaktiviteter med till exempel hästar, även om detta inte alltid är genomförbart.
- **Aktivitetsdeltagande och utevistelser:** Statistiken visar på ett lågt deltagande i de aktiviteter som anordnas, det är viktigt att förstå varför det är få brukare som deltar, trots att det finns bra verksamheter. Ett förslag är att göra det lättare att tas sig till aktiviteterna som anordnas.

Tillgängligheten för fysiska aktiviteter varierar i de olika verksamheterna. Fysiska aktiviteter som sittgymnastik och yoga är schemalagda inom till exempel SÄBO. På träffpunkterna erbjuds till exempel gymnastik och linedance för att främja fysisk hälsa. En kontinuerlig utvärdering av verksamheterna görs för att öka tillgängligheten för brukarna.

- **Projekt och innovationer:** Tidigare projekt som misslyckats används som lärdomar för framtida förändringsprocesser, med fokus på smidiga lösningar. Bra exempel är samarbeten mellan bibliotek och träffpunkter för föreläsningar både på plats och digitalt. Ett annat exempel är genom nya tekniska lösningar som digital tillsyn, digitala läkemedelsskåp, nya larm, fallarm och läkemedelsautomater.
- **Personal och kompetens:** Personalens kunskap och kompetens framför allt kring NPF-diagnoser varierar mellan verksamheterna och är ett område där det behövs kompetensutveckling.

Enkäter genomförs för att förbättra verksamheterna. Enkäter anpassas för brukarna och anhöriga med tydligare språk och tidsangivelser. Även bildstöd övervägs som komplement.

- **Upphandlingar och boenden:** Upphandlingar ska göras med samma krav för privata bolag som för kommunens verksamheter. Boendeanternativ finns för individens behov, med möjlighet att byta boende om nödvändigt.

5. Rapport från brukarombud

Jeanette Nordin presenterar brukarombudets årsrapport 2023. Presentationsbilder återfinns i bilaga 2.

6. Rapport från Funktionsrätt Uppsala kommun

Michael Jestin, ombudsman Funktionsrätt Uppsala kommun, berättar om aktuella frågor inom Funktionsrätt. Presentationsbilder finns i bilaga 3.

Handlingsplan för Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning:

- Handlingsplanen har gått ut på remiss till föreningar, nämnder och bolag i kommunen.
- Prioriterat delmål 1.5: ”En konsekvensanalys kring tillgänglighet och delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning ska göras och dokumenteras i underlag inför politiska beslut”.
- Funktionsrätt har identifierat att det saknas en åtgärd för att uppfylla detta mål i handlingsplanen.
- Inkludera funktionsrättsanalyser, likt barnkonsekvens- och jämställdhetsanalyser.
- Exempel på praktiska konsekvenser: Vid folkomröstningar saknades punktskriftsdokument och teckenspråkstolkning. Hade en ordentlig konsekvensanalys gjorts hade man inte missat detta.

Aktualiteter på den politiska agendan i Uppsala:

- Kommunstyrelsen beslutade den 29 maj att skicka Uppsala kommuns idrottspolitiska program till kommunfullmäktige.
- Funktionsrätt har lyft allvarliga fel i programmet, särskilt definitionen av "parasport".
 - Parasport är i programmet definierat som ”ett samlingsbegrepp för idrott för personer som har en funktionsnedsättning”.
 - Enligt Parasport Sverige är parasport ”för personer med rörelsenedsättning, synnedsättning eller intellektuell funktionsnedsättning”.
- Av Funktionsrätt Uppsalas 30 medlemsföreningar är det endast fem föreningars medlemmar som får delta i parasport.
- Konsekvens: Programmet missar att adressera behovet av fysisk aktivitet och hälsa för alla personer med funktionsnedsättning.

Sommargator i Uppsala:

- Sommagator har blivit ett återkommande inslag i Uppsala. Viktiga frågor gällande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Exempel:
 - Ledstråk med 60 cm utrymme på båda sidor.
 - Framkomlighet för rullstolsburna och personer med rollator.
 - Tillgänglighet för personer med ledsagare eller kontaktperson.
 - Val av växtlighet för att säkra framkomlighet för personer med allergi eller överkänslighet.

7. Rapport från kommunstyrelsen och nämnder

Utbildningsnämnden

Vi har tagit del av elev- och medarbetarenkäten och noterat att svaren på visar en övergripande nivå en positiv trend. Enkäterna handlar om många olika saker, bland annat trygghet/studiero, arbetsmiljö, nöjdhet, om man blir sugen på att lära sig mer i skolan osv. Observera att detta är på en övergripande nivå och att svaren varierar mellan de olika verksamheterna. Den anpassade skolan har dock svårare med enkätsvaren som inte upplevs som tillräckligt tillgängliga för att eleverna ska kunna förstå vissa frågor. Analys av detta kommer i höst.

Det har skett en översyn av närvarokoordinatorerna. Det finns olika önskemål kring hur verksamheten kan utvecklas. Ett förslag till vägval kommer lämnas till förvaltningen under hösten.

Det sker ett stort arbete kring skol- och förskolelokaler. Eftersom det föds mycket färre barn är risken stor att kommunen kommer ha fler lokaler än vad som behövs. Vi behöver anpassa våra lokaler efter behov så att resurserna går till elevernas behov i stället för tomhyror.

Socialnämnden

Socialnämnden har stora utmaningar med ekonomin i år, på grund av många svåra och komplexa ärenden särskilt vad det gäller barn och unga.

Nämnden har precis antagit en ny riktlinje för bostadssociala insatser för att de som handlägger sådana ärenden ska kunna få stöd i vilken insats som ska väljas och för att alla ska få en likvärdig bedömning. Man har bland annat lagt till att Barnkonventionen ska vara vägledande och så finns det lite nya begrepp så som Bostad först som är en insats för att få fler att lämna hemlöshet. Tanken är att man ska få hjälp till en bostad först, för att därefter kunna ta itu med eventuell beroendeproblematik, jobbsökande eller annat som personen själv vill och är motiverad till.

Sofia Andersson (M), efter ett initiativ från M, C, KD och L ska nämnden nu också utreda hur fler barn som är föremål för insatser hos socialtjänsten ska få hjälp till fritidsaktiviteter. Det är viktigt att barn får bra vuxna förebilder och ett sammanhang att känna sig delaktiga i.

Äldrenämnden

Äldrenämndens fokus har varit på lagen om valfrihetsystem (LOV) som togs upp i kommunfullmäktige. Arbetet går över till upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

På sammanträdet den 12 juni 2024 kommer äldrenämnden att initiera en utredning kring organisationen av hemvården (hemtjänst). Äldrenämnden har också beslutat om tilldelning av ett tillfälligt föreningsbidrag. Cecilia Forss (M), vi var inte helt nöjda med utformningen och nämnden antar nya regler för fördelning av bidrag den 12 juni 2024.

Idrotts- och fritidsnämnden

I idrotts- och fritidsnämnden pågår ett arbete med att utveckla samarbeten mellan olika aktörer inom funktionsrättsrörelsen.

Gatu- och samhällsmiljönämnden

Sommarlovsbiljetten, alla barn och ungdomar 7–19 år får en kostnadsfri sommarlovsbiljett från UL sommaren 2024 detta innefattar även färdtjänst för barn och ungdomar. Informationen gällande färdtjänst har tidigare presenterats på uppsala.se men nu sker även löpande information via sms till ungdom eller vårdnadshavare.

Omsorgsnämnden

Handlingsplan för full delaktighet beslutad och utsänd för remiss till nämnder och bolag. Seminarium planerat 19 juni för att uppmärksamma handlingsplanen

Nämnden har reviderat riktlinje för föreningsbidrag tillsammans med Funktionsrätt Uppsala kommun för ytterligare tydlighet för föreningar och politik i beslutsfattande

Nytt ramavtal och upphandling för LSS 9:9 med förhoppning att fler aktörer ska ansluta och på så vis kan fler beslut om boende verkställas

Kommunstyrelsen

Arbetet med handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning går ut på remiss.

Arbetet med Uppsala spårväg har Kommunstyrelsen bett projektet ta hjälp av funktionsrättsorganisationer för att få bra framkomlighet för alla.

8. Övriga frågor

Inga övriga frågor tas upp

9. Kommande möten

Kommande sammanträden under 2024:

- Fredag 4 oktober, kl. 9-12
- Fredag 6 december, kl. 9-12